

Aika 29.10.2024, klo 17:00

Paikka Tuusulanjärven kampus, Tuusulantie 131, kabinetti Loiske

Käsiteltävät asiat

§ 79 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 80 Pöytäkirjan tarkastus

§ 81 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyminen

§ 82 Turvallisemman tilan periaatteiden hyväksyminen

§ 83 Varhaiskasvatuksen palvelusetelipäiväkodiksi hyväksyminen

§ 84 Koulujen lukuvuosisuunnitelmat 2024-2025

§ 85 Koululaisten iltapäivätoiminnan lukuvuosiarviointi 2023-2024

§ 86 Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiraportointi 1.1.-30.9.2024

§ 87 Maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tuusulassa, aloite

§ 88 Ohjelma koulukiusaajille, aloite

§ 89 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

§ 90 Ilmoitusasiat

§ 91 Muut asiat

Osallistujat

Anna Yltävä, puheenjohtaja
Topi Korpinen, 1. varapuheenjohtaja
Oscar Lindvall, sihteeri
Marko Ceder
Vesa Hänninen
Mirka Kovalainen
Kyösti Lehtonen
Sanna Lehtonen
Virva Saari
Emmi Sirniö
Tomi Tervo
Mari Vesa
Sirpa Viiru
Martti Väyrynen
Mona Antas, vs talouspäällikkö
Jyrki Aronen, rehtori
Taika Himberg
Kalle Ikkela, pormestari
Satu Kuivasto, vt.kansliapäällikkö
Arto Lindberg, apulaispormestari
Samuel Räsänen, nuorisovaltuuston edustaja
Ulla Siimes
Tiina Simons, sivistysjohtaja
Markus Torvinen, opetuspäällikkö
Hannamari Vänni, varhaiskasvatuspäällikkö

§ 79

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 80

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Sirpa Viiru ja Martti Väyrynen.

Ikäihmisten neuvosto, § 49,26.08.2024
Lapsi- ja perheasiainneuvosto, § 24,05.09.2024
Vammaisneuvosto, § 46,18.09.2024
Tarkastuslautakunta, § 88,14.10.2024
Tarkastuslautakunta, § 89,14.10.2024
Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 81, 29.10.2024

§ 81

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyminen

TUUDno-2024-1637

Ikäihmisten neuvosto, 26.08.2024, § 49

Valmistelijat / lisätiedot:
Minna Mielonen, Hanna Vesimäki
minna.mielonen@tuusula.fi
vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Ikäihmisten neuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Vesimäki poistui klo 11.47 asian käsittelyn jälkeen.

Päätös

Ikäihmisten neuvosto

- antoi kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto, 05.09.2024, § 24

Valmistelijat / lisätiedot:
Minna Mielonen, Hanna Vesimäki
minna.mielonen@tuusula.fi
vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Lapsi- ja perheasiainneuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Hanna Vesimäki toimi tässä asiassa Tuusulan kunnan suunnittelijan roolissa, ei neuvoston jäsenenä.

Hyvinvointikoordinaattori Luoderanta liittyi kokoukseen etäyhteydellä klo 17.57
Anna Yltävä poistui kokouksesta klo 17.56.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Vammaisneuvosto, 18.09.2024, § 46

Valmistelijat / lisätiedot:

Minna Mielonen

minna.mielonen@tuusula.fi

vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Vammaisneuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Vesimäki poistui kokouksesta klo 18.12 asian käsittelyn jälkeen.

Päätös

Vammaisneuvosto

- esitti kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.
- vammaisneuvosto esitti huomiona seuraavan asian: kunnan palvelupisteisiin, kuten Tuusinfoon, tulisi saada käyttöön induktiosilmukat.

Tarkastuslautakunta, 14.10.2024, § 88

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Liitteet

- 1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, tarkla 14.10.2024
- 2 Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman luonnos 2025, tarkla 14.10.2024

Perustelut

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus laatia toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on edistää asukkaiden, palvelujen käyttäjien, henkilöstön ja luottamushenkilöiden yhdenvertaisuutta kunnan toiminnassa. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Kunnan ohella velvoite koskee kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia yhtiöitä ja -liikelaitoksia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tarkastellaan sitä, miten kunnan toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin ja yksilöihin, miten yhdenvertaisuus toteutuu ja millaisia toimenpiteitä kunnassa tehdään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Suunnitelmaan valitut kehittämistoimenpiteet tulee suhteuttaa käytettävissä oleviin resursseihin. Koska suunnitteluprosessi on jatkuva, organisaatio voi painottaa tiettyjä alueita päivittyvissä suunnitelmissaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa toteuttaa koko kuntaorganisaatio.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnan eteneminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta käynnistyi vuonna 2023. Suunnitelmaluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa. Luonnos on koottu poikkihallinnollisena yhteistyönä eri toimialueiden kanssa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lautakuntien käsittelyssä lokakuussa, minkä jälkeen se etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman rakenne ja tavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden määrittely perustuu valmistelun aikana havaittuihin kehittämistarpeisiin. Suunnitelmassa kerrotaan ensin valtakunnallisista velvoitteista ja tavoitteista sekä keskeisistä termeistä, suunnitelman valmistelusta ja kunnan muista tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä asiakirjoista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tarpeesta ja hyödyistä. Sen jälkeen esitellään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen tähtäävät kuntatasoiset ja toimialuekohtaiset toimenpiteet. Lopuksi kerrotaan toimenpiteiden toteutumisen raportoinnista, arvioinnista ja jatkokehittämisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Jussi Salonen

Tarkastuslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että VALTUUSTO päättää
- hyväksyä kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Päätös

Päätettiin esityksen mukaan.

Tarkastuslautakunta, 14.10.2024, § 89

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Turvallisemman tilan periaatteet, luonnos, tarkla 14.10.2024

2 Turvallisemman tilan periaatteet, tarkla 14.10.2024

Perustelut

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Turvallisemman tilan periaatteet ovat käytännön työkalu kunnioittavan ja syrjimättömän ilmapiirin luomiseen. Jokaisella on oikeus tuntea olonsa turvallisesti ja tulla kunnioitavasti kohdeksi kunnan työpaikoilla, toimielimissä, palveluissa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteisiin sitoutumalla jokainen voi luoda osaltaan avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä. Erityisesti julkisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa on epätodennäköistä, että jokainen kokisi olonsa turvallisesti. Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotolla tavoitellaan sitä, ettei kenenkään tarvitsisi pelätä syrjintää tai häirintää, vaan jokainen voisi luottaa kaikkien sitoutuvan yhteisiin pelisääntöihin. Syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisy edistää ihmisten välistä luottamusta ja hyvinvointia sekä lisää kunnan elin- ja vetovoimaa. Eriarvoisuuden kokemukset puolestaan vaikuttavat muun muassa terveyteen sekä turvallisuuden ja luottamuksen kokemuksiin. Avoimissa ja turvallisissa tiloissa ihmiset voivat saada toisiltaan myönteistä palautetta, ideoita ja kiitosta.

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinnan eteneminen

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinta käynnistyi vuonna 2023. Periaateluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa.

Turvallisemman tilan periaatteet ovat lautakuntien käsittelyssä lokakuussa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteydessä. Sen jälkeen asia etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Turvallisemman tilan periaatteiden rikkomiseen puuttuminen

Mikäli kunnan tapahtumaan, tilaisuuteen tai palveluun osallistuva henkilö

kokee häirintää tai syrjintää, hän voi ilmoittaa asiasta nimetylle

häirintäyhdyshenkilölle tai kirjallisesti häirintäilmoituslomakkeella. Kunnanhallituksen

ja -valtuuston toiminnassa häirintäyhdyshenkilöinä toimivat kansliapäällikkö ja henkilöstöjohtaja

(luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt).

Muiden luottamustoimielinten ja vaikuttamistoimielinten työskentelyssä häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö (luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt sekä ohje epäasiallisen käytöksen käsittelyyn). Jatkuvassa palvelutoiminnassa häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö. Suuriin tapahtumiin/tilaisuuksiin nimetään kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Jos häirintäyhdyshenkilöä ei ole nimetty tapahtumalle /tilaisuudelle, voi häirinnästä ilmoittaa paikalla olevalle kunnan henkilöstölle. Kunnan palvelussa ja tapahtumissa/tilaisuuksissa koetusta häirinnästä voi aina ilmoittaa myös sähköisellä häirintäilmoituslomakkeella tai paperisella lomakkeella Tuusinfossa. Tasa-arvo- ja

yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksymisen myötä tulee sovittavaksi käytännöt häirintäyhdyshenkilöiden nimeämisestä ja häirintäilmoitusten käsittelystä.

Turvallisemman tilan periaatteisiin sitoutuminen

Turvallisemman tilan periaatteita noudatetaan kaikissa kunnan tiloissa, päivittäisessä palvelutoiminnassa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteista viestitään kunnan henkilöstön ja asiakkaiden lisäksi aktiivisesti erilaisille yhteistyökumppaneille ja palveluntuottajille, kuten liikuntapalveluissa urheiluseuroille ja kulttuuripalveluissa taiteilijoille. Yhteistyön ja kunnan avustusten myöntämisen edellytyksenä on, että kunnan yhteistyökumppani tai avustuksen vastaanottaja sitoutuu periaatteisiin ja tiedottaa niistä asiakkailleen.

Ehdotus

Esittelijä: Jussi Salonen

Tarkastuslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan turvallisemman tilan periaatteet
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä kunnan turvallisemman tilan periaatteet.

Kokouskäsittely

Kehittämispäällikkö Heidi Hagman poistui asian käsittelyn jälkeen klo 18.58.

Päätös

Päätettiin esityksen mukaisesti.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 29.10.2024, § 81

Valmistelijat / lisätiedot:
Heidi Hagman, Hanna Vesimäki
heidi.hagman@tuusula.fi
kehittämispäällikkö

Liitteet

- 1 Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman luonnos 2025, ksltk 29.10.2024
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, esittelyinfo, ksltk 29.10.2024

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus laatia toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on edistää asukkaiden, palvelujen käyttäjien, henkilöstön ja luottamushenkilöiden yhdenvertaisuutta kunnan toiminnassa. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Kunnan ohella velvoite koskee kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia yhtiöitä ja -liikelaitoksia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tarkastellaan sitä, miten kunnan toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin ja yksilöihin, miten yhdenvertaisuus toteutuu ja millaisia toimenpiteitä kunnassa tehdään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Suunnitelmaan valitut kehittämistoimenpiteet tulee suhteuttaa käytettävissä oleviin resursseihin. Koska suunnitteluprosessi on jatkuva, organisaatio voi painottaa tiettyjä alueita päivittyvissä suunnitelmissaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa toteuttaa koko kuntaorganisaatio.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnan eteneminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta käynnistyi vuonna 2023. Suunnitelmaluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa. Luonnos on koottu poikkihallinnollisena yhteistyönä eri toimialueiden kanssa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lautakuntien käsittelyssä lokakuussa, minkä jälkeen se etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman rakenne ja tavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden määrittely perustuu valmistelun aikana havaittuihin kehittämistarpeisiin. Suunnitelmassa kerrotaan ensin valtakunnallisista velvoitteista ja tavoitteista sekä keskeisistä termeistä, suunnitelman valmistelusta ja kunnan muista tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä asiakirjoista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tarpeesta ja hyödyistä. Sen jälkeen esitellään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen tähtäävät kuntatasoiset ja toimialuekohtaiset toimenpiteet. Lopuksi kerrotaan toimenpiteiden toteutumisen raportoinnista, arvioinnista ja jatkokehittämisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää hyväksyä kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Ikäihmisten neuvosto, § 49,26.08.2024
Lapsi- ja perheasiainneuvosto, § 24,05.09.2024
Vammaisneuvosto, § 46,18.09.2024
Tarkastuslautakunta, § 88,14.10.2024
Tarkastuslautakunta, § 89,14.10.2024
Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 82, 29.10.2024

§ 82

Turvallisemman tilan periaatteiden hyväksyminen

TUUDno-2024-1637

Ikäihmisten neuvosto, 26.08.2024, § 49

Valmistelijat / lisätiedot:
Minna Mielonen, Hanna Vesimäki
minna.mielonen@tuusula.fi
vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Ikäihmisten neuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Vesimäki poistui klo 11.47 asian käsittelyn jälkeen.

Päätös

Ikäihmisten neuvosto

- antoi kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto, 05.09.2024, § 24

Valmistelijat / lisätiedot:
Minna Mielonen, Hanna Vesimäki
minna.mielonen@tuusula.fi
vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Lapsi- ja perheasiainneuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Hanna Vesimäki toimi tässä asiassa Tuusulan kunnan suunnittelijan roolissa, ei neuvoston jäsenenä.

Hyvinvointikoordinaattori Luoderanta liittyi kokoukseen etäyhteydellä klo 17.57
Anna Yltävä poistui kokouksesta klo 17.56.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Vammaisneuvosto, 18.09.2024, § 46

Valmistelijat / lisätiedot:

Minna Mielonen

minna.mielonen@tuusula.fi

vapaaehtoistyön koordinaattori

Suunnittelija Hanna Vesimäki esittelee tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja turvallisemman tilan periaatteet, sekä tiedustelee neuvoston kommenttia asiaan.

Ehdotus

Vammaisneuvosto

- antaa kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.

Kokouskäsittely

Suunnittelija Vesimäki poistui kokouksesta klo 18.12 asian käsittelyn jälkeen.

Päätös

Vammaisneuvosto

- esitti kommenttinsa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja turvallisemman tilan periaatteisiin.
- vammaisneuvosto esitti huomiona seuraavan asian: kunnan palvelupisteisiin, kuten Tuusinfoon, tulisi saada käyttöön induktiosilmukat.

Tarkastuslautakunta, 14.10.2024, § 88

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Liitteet

- 1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, tarkla 14.10.2024
- 2 Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman luonnos 2025, tarkla 14.10.2024

Perustelut

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus laatia toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on edistää asukkaiden, palvelujen käyttäjien, henkilöstön ja luottamushenkilöiden yhdenvertaisuutta kunnan toiminnassa. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Kunnan ohella velvoite koskee kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia yhtiöitä ja -liikelaitoksia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tarkastellaan sitä, miten kunnan toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin ja yksilöihin, miten yhdenvertaisuus toteutuu ja millaisia toimenpiteitä kunnassa tehdään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Suunnitelmaan valitut kehittämistoimenpiteet tulee suhteuttaa käytettävissä oleviin resursseihin. Koska suunnitteluprosessi on jatkuva, organisaatio voi painottaa tiettyjä alueita päivittyvissä suunnitelmissaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa toteuttaa koko kuntaorganisaatio.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnan eteneminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta käynnistyi vuonna 2023. Suunnitelmaluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa. Luonnos on koottu poikkihallinnollisena yhteistyönä eri toimialueiden kanssa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lautakuntien käsittelyssä lokakuussa, minkä jälkeen se etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman rakenne ja tavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden määrittely perustuu valmistelun aikana havaittuihin kehittämistarpeisiin. Suunnitelmassa kerrotaan ensin valtakunnallisista velvoitteista ja tavoitteista sekä keskeisistä termeistä, suunnitelman valmistelusta ja kunnan muista tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä asiakirjoista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tarpeesta ja hyödyistä. Sen jälkeen esitellään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen tähtäävät kuntatasoiset ja toimialuekohtaiset toimenpiteet. Lopuksi kerrotaan toimenpiteiden toteutumisen raportoinnista, arvioinnista ja jatkokehittämisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Jussi Salonen

Tarkastuslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että VALTUUSTO päättää
- hyväksyä kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Päätös

Päätettiin esityksen mukaan.

Tarkastuslautakunta, 14.10.2024, § 89

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Turvallisemman tilan periaatteet, luonnos, tarkla 14.10.2024

2 Turvallisemman tilan periaatteet, tarkla 14.10.2024

Perustelut

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Turvallisemman tilan periaatteet ovat käytännön työkalu kunnioittavan ja syrjimättömän ilmapiirin luomiseen. Jokaisella on oikeus tuntea olonsa turvallisesti ja tulla kunnioitavasti kohdeksi kunnan työpaikoilla, toimielimissä, palveluissa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteisiin sitoutumalla jokainen voi luoda osaltaan avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä. Erityisesti julkisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa on epätodennäköistä, että jokainen kokisi olonsa turvallisesti. Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotolla tavoitellaan sitä, ettei kenenkään tarvitsisi pelätä syrjintää tai häirintää, vaan jokainen voisi luottaa kaikkien sitoutuvan yhteisiin pelisääntöihin. Syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisy edistää ihmisten välistä luottamusta ja hyvinvointia sekä lisää kunnan elin- ja vetovoimaa. Eriarvoisuuden kokemukset puolestaan vaikuttavat muun muassa terveyteen sekä turvallisuuden ja luottamuksen kokemuksiin. Avoimissa ja turvallisissa tiloissa ihmiset voivat saada toisiltaan myönteistä palautetta, ideoita ja kiitosta.

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinnan eteneminen

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinta käynnistyi vuonna 2023. Periaateluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa.

Turvallisemman tilan periaatteet ovat lautakuntien käsittelyssä lokakuussa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteydessä. Sen jälkeen asia etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Turvallisemman tilan periaatteiden rikkomiseen puuttuminen

Mikäli kunnan tapahtumaan, tilaisuuteen tai palveluun osallistuva henkilö

kokee häirintää tai syrjintää, hän voi ilmoittaa asiasta nimetylle

häirintäyhdyshenkilölle tai kirjallisesti häirintäilmoituslomakkeella. Kunnanhallituksen

ja -valtuuston toiminnassa häirintäyhdyshenkilöinä toimivat kansliapäällikkö ja henkilöstöjohtaja

(luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt). Muiden luottamustoimielinten ja vaikuttamistoimielinten työskentelyssä häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö (luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt sekä ohje epäasiallisen käytöksen käsittelyyn). Jatkuvassa palvelutoiminnassa häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö. Suuriin tapahtumiin/tilaisuuksiin nimetään kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Jos häirintäyhdyshenkilöä ei ole nimetty tapahtumalle /tilaisuudelle, voi häirinnästä ilmoittaa paikalla olevalle kunnan henkilöstölle. Kunnan palvelussa ja tapahtumissa/tilaisuuksissa koetusta häirinnästä voi aina ilmoittaa myös sähköisellä häirintäilmoituslomakkeella tai paperisella lomakkeella Tuusinfossa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksymisen myötä tulee sovittavaksi käytännöt häirintäyhdyshenkilöiden nimeämisestä ja häirintäilmoitusten käsittelystä.

Turvallisemman tilan periaatteisiin sitoutuminen

Turvallisemman tilan periaatteita noudatetaan kaikissa kunnan tiloissa, päivittäisessä palvelutoiminnassa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteista viestitään kunnan henkilöstön ja asiakkaiden lisäksi aktiivisesti erilaisille yhteistyökumppaneille ja palveluntuottajille, kuten liikuntapalveluissa urheiluseuroille ja kulttuuripalveluissa taiteilijoille. Yhteistyön ja kunnan avustusten myöntämisen edellytyksenä on, että kunnan yhteistyökumppani tai avustuksen vastaanottaja sitoutuu periaatteisiin ja tiedottaa niistä asiakkailleen.

Ehdotus

Esittelijä: Jussi Salonen

Tarkastuslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan turvallisemman tilan periaatteet
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä kunnan turvallisemman tilan periaatteet.

Kokouskäsittely

Kehittämispäällikkö Heidi Hagman poistui asian käsittelyn jälkeen klo 18.58.

Päätös

Päätettiin esityksen mukaisesti.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 29.10.2024, § 82

Valmistelijat / lisätiedot:
Heidi Hagman, Hanna Vesimäki
heidi.hagman@tuusula.fi
kehittämispäällikkö

Liitteet

- 1 Turvallisemman tilan periaatteet, esittelyinfo, ksltk 29.10.2024
- 2 Turvallisemman tilan periaatteet, luonnos, ksltk 29.10.2024

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien lakien mukaan kunnan on edistettävä niitä viranomaisena, palveluntarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Turvallisemman tilan periaatteet ovat käytännön työkalu kunnioittavan ja syrjimättömän ilmapiirin luomiseen. Jokaisella on oikeus tuntea olonsa turvallisesti ja tulla kunnioitavasti kohdeksi kunnan työpaikoilla, toimielimissä, palveluissa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteisiin sitoutumalla jokainen voi luoda osaltaan avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä. Erityisesti julkisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa on epätodennäköistä, että jokainen kokisi olonsa turvallisesti. Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotolla tavoitellaan sitä, ettei kenenkään tarvitsisi pelätä syrjintää tai häirintää, vaan jokainen voisi luottaa kaikkien sitoutuvan yhteisiin pelisääntöihin. Syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisy edistää ihmisten välistä luottamusta ja hyvinvointia sekä lisää kunnan elin- ja vetovoimaa. Eriarvoisuuden kokemukset puolestaan vaikuttavat muun muassa terveyteen sekä turvallisuuden ja luottamuksen kokemuksiin. Avoimissa ja turvallisissa tiloissa ihmiset voivat saada toisiltaan myönteistä palautetta, ideoita ja kiitosta.

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinnan eteneminen

Turvallisemman tilan periaatteiden laadinta käynnistyi vuonna 2023. Periaateluonnos on laadittu osallistuvassa prosessissa ja vuoropuhelussa toimialueiden johtoryhmien ja vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuusto ja neuvostot) kanssa. Turvallisemman tilan periaatteet ovat lautakuntien käsittelyssä lokakuussa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteydessä. Sen jälkeen asia etenee hallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Turvallisemman tilan periaatteiden rikkomiseen puuttuminen

Mikäli kunnan tapahtumaan, tilaisuuteen tai palveluun osallistuva henkilö kokee häirintää tai syrjintää, hän voi ilmoittaa asiasta nimetylle häirintäyhdyshenkilölle tai kirjallisesti häirintäilmoituslomakkeella. Kunnanhallituksen ja -valtuuston toiminnassa häirintäyhdyshenkilöinä toimivat kansliapäällikkö ja henkilöstöjohtaja (luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt). Muiden luottamustoimielinten ja vaikuttamistoimielinten työskentelyssä häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö (luottamustoimielinten eettiset ohjeet ja toimielinten pelisäännöt sekä ohje epäasiallisen käytöksen käsittelyyn). Jatkuvassa palvelutoiminnassa häirintäyhdyshenkilönä toimii paikalla oleva kunnan henkilöstö. Suuriin tapahtumiin/tilaisuuksiin nimetään kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Jos häirintäyhdyshenkilöä ei ole nimetty tapahtumalle /tilaisuudelle, voi häirinnästä ilmoittaa paikalla olevalle kunnan henkilöstölle. Kunnan palvelussa ja tapahtumissa/tilaisuuksissa koetusta häirinnästä voi aina ilmoittaa myös sähköisellä häirintäilmoituslomakkeella tai paperisella lomakkeella Tuusinfossa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksymisen myötä tulee sovittavaksi käytännöt häirintäyhdyshenkilöiden nimeämisestä ja häirintäilmoitusten käsittelystä.

Turvallisemman tilan periaatteisiin sitoutuminen

Turvallisemman tilan periaatteita noudatetaan kaikissa kunnan tiloissa, päivittäisessä palvelutoiminnassa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Periaatteista viestitään kunnan henkilöstön ja asiakkaiden lisäksi aktiivisesti erilaisille yhteistyökumppaneille ja

palveluntuottajille, kuten liikuntapalveluissa urheiluseuroille ja kulttuuripalveluissa taiteilijoille. Yhteistyön ja kunnan avustusten myöntämisen edellytyksenä on, että kunnan yhteistyökumppani tai avustuksen vastaanottaja sitoutuu periaatteisiin ja tiedottaa niistä asiakkailleen.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä tiedokseen Tuusulan turvallisemman tilan periaatteet.
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää hyväksyä kunnan turvallisemman tilan periaatteet.

§ 83

Varhaiskasvatuksen palvelusetelipäiväkodiksi hyväksyminen

TUUDno-2024-841

Valmistelijat / lisätiedot:

Hannamari Vänni, Sini Viitala

hannamari.vanni@tuusula.fi, sini.viitala@tuusula.fi

varhaiskasvatuspäällikkö, varhaiskasvatuksen asiantuntija

Palvelusetelipäiväkodiksi hakeutuminen tammikuulle 2025 oli avoinna kesä-elokuussa 2024. Määräaikaan mennessä hakemuksia tuli yhdestä päiväkodista:

Keravan montessoripäiväkodin kannatusyhdistys ry. Päiväkoti Mio

Palveluntuottajilta edellytettiin seuraavia asioita:

- Palveluntuottaja vastaa siitä, että henkilöstö täyttää laissa säädetyt vaatimukset (varhaiskasvatustalaki 540/2018 25§ - 31 §, 33§) sekä vastaa henkilöstön täydennyskoulutuksesta (Varhaiskasvatustalaki 540/2018 39 §).
- Palveluntuottaja sitoutuu selvittämään työntekijöidensä rikostaustan (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä 504/2002)
- Päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään kelpoisuusvaatimuksena on kelpoisuus lain 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018).

Palveluntuottajaa koskevat yleiset vaatimukset:

1. Toiminnan lähtökohtana on asiakkaan oikeus varhaiskasvatukseen. Palveluntuottajan tulee noudattaa kaikkia niitä lakeja, joita varhaiskasvatuksen järjestäjältä edellytetään.
2. Palveluntuottajan toiminta täyttää lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain (540/2018) ja asetuksen (753/2018) mukaiset vaatimukset.
3. Palveluntuottajan toiminta täyttää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) 5§ mukaiset vaatimukset.
4. Palveluntuottaja on huolehtinut lakisääteisistä työnantajan sosiaalivakuutusmaksuista, YEL-vakuutuksesta ja muista työnantajan velvoitteista ja sitoutuu pyydettyään esittämään tästä selvityksen.
5. Palveluntuottajan toiminta täyttää julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 annetun lain vaatimukset. Palveluntuottaja ei saa kunnan antamaa tukea tai muuta julkista tukea palvelusetelillä tuotettaviin palveluihin.
6. Palveluntuottaja vastaa alihankkijoidensa toiminnasta.
7. Palveluntuottaja on ennakonperintärekisterissä.
8. Palveluntuottajan on sitouduttava noudattamaan valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja Tuusulan varhaiskasvatussuunnitelmaa.
9. Palveluntuottajan on nimettävä palvelujen vastuuhenkilö, joka toimii yhteyshenkilönä ja vastaa sääntökirjan sitoumusten toteuttamisesta. Päiväkodissa tulee noudattaa voimassa olevia työehtosopimuksia.
10. Kunnalla on oikeus vaatia palveluntuottajaa toimittamaan kirjalliset todistukset ja muut mahdolliset selvitykset siitä, että yleiset edellytykset täyttyvät.

11. Palveluntuottaja sitoutuu sääntökirjaan myös kunnan muuttaessa sääntökirjan ehtoja, jollei ole asiasta muuta ilmoittanut. Mikäli palveluntuottaja ei sitoudu uusiin ehtoihin, palveluntuottaja poistetaan palveluntuottajarekisteristä.
12. Palveluntuottaja huolehtii, että vastuuhenkilö sitoutuu osallistumaan kunnan järjestämiin yhteistyökokouksiin ja kehittämistyöhön (mm. asiakastyytyväisyyskyselyt).
13. Päiväkotien on tarjottava varhaiskasvatusta perheen tarpeen mukaan klo 6 – 18. Aukioloajat voivat vaihdella päiväkotikohtaisesti.
14. Palveluntuottajan tulee informoida valvontaviranomaista säännöllisesti tarjoamiensa palvelujen laadun valvonnasta sekä palvelujen osalta asiakasturvallisuudesta. Valvontaviranomaista tulee informoida asiakkaiden tekemistä reklamaatioista, reklamaatioihin johtaneista syistä ja niiden takia tehdyistä toimenpiteistä.
15. Palveluntuottajalla on oltava internet-sivut, joilta käy ilmi toimitilojen osoite ja yhteystiedot, palvelujen hintatiedot ja aukioloaika.
16. Palveluntuottajan markkinoinnin on oltava asiallista, luotettavaa ja hyvän tavan mukaista.

Lisäksi palveluntuottajilta edellytetään seuraavien ehtojen täyttymistä:

- Palveluntuottaja sitoutuu toimittamaan tiedot palveluistaan ja niiden voimassa olevista palvelujen hinnoista kunnalle, joka pitää ne julkisesti nähtävillä.
- Palveluntuottaja sitoutuu tiedottamaan asiakasta palvelusetelin arvon maksamista koskevista ehdoista ja toimimaan niiden mukaisesti. Hinnoista on selvittävä myös mahdollinen varausmaksu ja kesäajan asiakasmaksu sekä irtisanomiskäytännöt.
- Jos asiakkaan ja palveluntuottajan sopima hinta varhaiskasvatuksesta on pienempi kuin palvelusetelin arvo, kunta maksaa palveluntuottajalle enintään asiakkaan kanssa sovitun hinnan.
- Tuusulan kunta ei hyväksy laskutuslisää tai toimistomaksua palveluntuottajan laskuttaessa asiakasta. Kunta ei vastaa peruuntuneista palvelutapahtumista aiheutuneista kustannuksista. Väärin perustein maksettu palveluseteli peritään takaisin.
- Palveluntuottajan asiakkailta perimä hinta voi olla enintään 30 euroa kunnallista korkeinta maksua suurempi

Hakemuksen liitteiksi vaadittiin seuraavat asiat:

- jäljennökset vastuuhenkilön ja henkilöstön ammatillisen kelpoisuuden todistuksista
- selvitys henkilöstön rikosrekisteritaustan tarkistamisesta
- todistus vastuuvahinkovakuutuksesta ja asiakkaita koskevasta tapaturmavakuutuksesta
- todistukset työnantajan YEL-vakuutuksesta ja maksetuista sosiaaliturvamaksuista
- todistukset verojen maksamisesta ja palveluntuottajan luottokelpoisuudesta
- toimipaikkakohtainen toimintasuunnitelma ja turvallisuussuunnitelma
- Todistus aluehallintoviraston päätöksestä rekisteriin merkitsemisestä
- kopio rakennusvalvonnan rakennus- tai poikkeamispäätöksestä (koskee ulkokuntien/uusia päiväkoteja)

- kuvaus päiväkodin oppimisympäristöstä (niin sisä- kuin ulkotilat) (koskee ulkokuntien/uusia päiväkotiteja)
- kopio viimeisimmän valvontakäynnin muistiosta (koskee ulkokuntien päiväkotiteja)
- ympäristöterveyden lausunto tilojen soveltuvuudesta päiväkotikäyttöön (koskee uusia päiväkotiteja)
- Enintään kolme (3) kuukautta vanhat todistukset ja rekisteriote hyväksytään. Aluehallintoviraston päätös rekisteriin merkitsemisestä saa olla vanhempi.

Hakemusten perusteella palvelusetelipäiväkodiksi hakeutuneeseen yksikköön tehtiin tarkastus, jossa tarkastettiin palvelusetelipäiväkodin vaadittavat asiakirjat sekä palvelusetelipäiväkodiksi tarvittavat edellytykset. Tarkastus tehtiin 6.9.2024.

Kaikissa Kuuma-kunnissa tehdään tarkastukset valvontaohjelman (Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen valvontaohjelma (avi.fi)) mukaisesti vähintään kerran vuodessa. Valvonnassa hyödynnetään Kuuma -kuntien yhteistä valvontakäsikirjaa ja auditointilomakkeita. Kuuma -kuntien yhteisen valvontakäsikirjan lisäksi yksityisen varhaiskasvatuksen valvojat käyttävät Aluehallintoviraston julkaisemaa Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan käsikirjaa (2022).

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- hyväksyä Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksessa palvelusetelipäiväkodeiksi 1.1.2025 alkaen seuraavat palveluntuottajat ja päiväkodit:
Keravan montessoripäiväkodin kannatusyhdistys ry. Päiväkoti Mio

§ 84

Koulujen lukuvuosisuunnitelmat 2024-2025

TUUDno-2024-1987

Valmistelijat / lisätiedot:

Markus Torvinen, Laura Aalto

markus.torvinen@tuusula.fi, laura.aalto@tuusula.fi

opetuspäällikkö, oppimisen asiantuntija

Liitteet

1 Lukuvuosisuunnitelmien kooste 2024-25, ksltk 29.10.2024

2 Liite perusopetuksen tuntiresurssi ja koulunkäynninohjaaja resurssi, ksltk 29.10.2024.pdf

3 Tuusulan lukio tuntiresurssi lv.2024-25, ksltk 29.10.2024

Perusopetusasetuksen (852/1998) 9 §:n mukaan opetuksen järjestäjän tulee laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma (jäljempänä lukuvuosisuunnitelma), jossa määrätään seuraavista asioista:

1. opetuksen yleinen järjestäminen
2. opetustunnit
3. opetuksen yhteydessä järjestettävä muu toiminta
4. työajat
5. koulun ulkopuolella annettava opetus
6. muut tarpeelliset opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia vuosittain opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma (jäljempänä lukuvuosisuunnitelma) jossa määrätään seuraavista asioista:

1. opetuksen yleinen järjestäminen
2. opetustunnit
3. työajat
4. koulutuksen järjestäjän yhteistyöstä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa, koulutuksen hankkimisesta muulta koulutuksen järjestäjältä sekä muulta yhteisöltä tai säätiöltä
5. itsenäisestä opiskelusta
6. muut tarpeelliset opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat.

Sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelman 2022-2025 osa-alueet ovat Oppiminen ja hyvinvointi, Henkilöstön osaaminen, Kestävä tulevaisuus, Digitaaliset palvelut, Laatu ja arviointi, Osallisuus ja kumppanuudet sekä Johtaminen. Koulut ovat valinneet niistä 1-3 kehittämiskohdetta kuluvalle lukuvuodelle ja määrittelevät niihin liittyvät toimenpiteet.

Lukuvuonna 2024- 25 koulujen yhteisenä kehittämiskohteena on edelleen Agenda2030 ja kestävä tulevaisuus. Kestävän tulevaisuuden toimissa korostuvat demokratiakasvatus, tasa-arvoinen toimintakulttuuri, vastuulliseen kuluttamiseen ohjaaminen ja ilmastotekoihin kannustaminen. Tuusulan Agenda2030 portaat otettiin käyttöön syksyllä 2022 ja sitä kautta teemat tulevat tutuksi kaikille tuusulalaisille oppilaille. Kuluvan lukuvuoden aikana painotetaan erityisesti lasten ja nuorten osallisuuden lisäämistä.

Henkilöstön osaamista vahvistetaan kuluvan lukuvuoden aikana yksiköiden järjestämien vesopäivien kautta. Sen lisäksi kuntatasoisesti koulutuksia järjestetään sekä rehtoreille, ohjaajille ja opettajille mm. kieli- ja kulttuuritietoisuudesta. Kuntaan on perustettu paikallisen opetussuunnitelma- ja arviointityön kehittämiseksi työryhmä, jonka kautta arviointiosaamista on tarkoitus vahvistaa myös yksiköissä.

Diasarja, jossa kuvataan lukuvuosisuunnitelmien kannalta keskeisiä toimia lukuvuonna 2024-25 on liitteenä.

TUNTIRESSIT

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 9.12.2016 § 82 hyväksynyt perusopetuksen tuntiresurssien myöntämisperiaatteet ja kasvatus- ja sivistyslautakunta 20.4.2021 § 34 lukion tuntiresurssien myöntämisperiaatteet. Tuntiresurssiesitykset lukuvuodeksi 2024-2025 on valmisteltu lautakunnan hyväksymien myöntämisperiaatteiden mukaisesti.

Sivistysjohtajan päätökset vuosiluokkien 1-6 ja 7-9, lukion ja ohjaajien tuntiresursseista lukuvuodelle 2024-2025 ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä tiedoksi koosteen koulujen lukuvuosisuunnitelmista ja keskeiset kehittämiskohteet lukuvuodelle 2024-2025.

§ 85

Koululaisten iltapäivätoiminnan lukuvuosiarviointi 2023-2024

TUUDno-2024-2027

Valmistelijat / lisätiedot:

Laura Aalto, Markus Torvinen

laura.aalto@tuusula.fi, markus.torvinen@tuusula.fi

oppimisen asiantuntija, opetuspäällikkö

Liitteet

1 Iltapäivätoiminnan seurantaraportti 2023-24, ksltk 29.10.2024

Perusopetuslain 48c § mukaan kunnassa järjestettävää iltapäivätoimintaa tulee arvioida.

Tuusulan kunnan Perusopetuslain 8a luvun mukaisesta koululaisten iltapäivätoiminnasta on tehty lukuvuoden 2023-2024 osalta seuranta- ja arviointiraportti.

Lukuvuoden seuranta- ja arviointiraportti on liitteenä.

Seuranta- ja arviointiraportin lopussa on lyhyt katsaus alkaneeseen lukuvuoteen 2024-25.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä koululaisten iltapäivätoiminnan lukuvuoden 2023-2024 seuranta- ja arviointiraportin tiedoksi.

§ 86

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiraportointi 1.1.-30.9.2024

TUUDno-2023-2758

Valmistelijat / lisätiedot:

Markus Torvinen, Jyrki Aronen, Hannamari Vänni, Tiina Simons, Mona Antas
markus.torvinen@tuusula.fi, jyrki.aronen@tuusula.fi, hannamari.vanni@tuusula.fi,
tiina.simons@tuusula.fi, mona.antas@tuusula.fi
opetuspäällikkö, rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, sivistysjohtaja, vs talouspäällikkö

Liitteet

1 Liite Toimialue_Syyskuu_OVK3 2024, ksltk 29.10.2024.pdf

2 Liite Kasvatus- ja sivistyslautakunta tammi-syyskuu OVK3_2024, ksltk 29.10.2024.pdf

Valtioneuvosto on antanut kuntalain nojalla asetukset kunnan taloutta koskevien tietojen toimittamisesta (524/2020) sekä annetun asetuksen 12 ja 13 §:ssä on säännökset kunnan neljännes- ja puolivuosisikatsausten sisällöstä.

Puolivuosisikatsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä kuvataan keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Neljännesvuosisikatsauksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolaissa säädettyjä yleisiä tilinpäätösperiaatteita.

Palvelualueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista raportoidaan lautakunnalle neljännesvuosittain tammi-maaliskuulta, tammi-kesäkuulta ja tammi-syyskuulta sekä koko vuodelta tilinpäätöksessä. Lisäksi raportoidaan erikseen talouden ja hr-tietojen toteutumista kuukausittain.

Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 8.1.2024 § 4 Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisten palveluyksiköiden käyttösuunnitelmat. Olennaiset tapahtumat ja talousarvion toteutumiset, vuositavoitteiden seuranta sekä investointien toteutuminen ajalta 1.1.-30.9.2024 ovat liitteenä.

Tammi-syyskuun ajanjaksolta talouden tasaisen toteutumisen vertailuluku on 75 %.

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen sitovan toimintakatteen toteuma oli 75,4 %, 72,2 milj. euroa (v 2023: 81,1 %, 67,1 milj. euroa). Hankerahoitus on jaksotettu ja saamiset sekä ostovelat on kirjattu yleisiä tilinpäätösperiaatteita noudattaen.

Kunnan johtoryhmä on päättänyt kohdentaa kohdentamattomien tuottavuustavoitteiden sivistyksen toimialueelle säästöä 115 000 euroa vuodelle 2024. Säästö toteutetaan leikkaamalla ylibudjetoidulla eläkekuluilla.

Sivistyksen toimialueella taloudellisen tilanteen ennuste näyttää siltä, että sivistyksen työterveyshuollon kustannukset ylittyvät 131 000 eurolla. Työterveyshuollon palveluiden kustannukset ovat nousseet tämän vuoden alussa ja sivistyksen henkilöstömäärä on lisääntynyt, jotka osin selittävät tilannetta. Tilannetta selittää myöskin työterveyshuollon kustannusten alibudjetointi vuodelle 2024. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä työterveyshuollon kustannusten toteuma oli 667 151 euroa. Vuoden 2024 talousarviossa on varattu 581 830 euroa työterveyshuollon kustannuksiin.

Ennusteessa on otettu huomioon:

-
- kunnan johtoryhmän kohdentamattomien tuottavuustavoitteiden sivistyksen toimialueelle säästöä 115 000 euroa vuodelle. Säästö toteutettu leikkaamalla ylibudjetoidulla eläkekululla sekä
 - lisämäärärahan tarve 130 000 euroa työterveyshuollon kustannuksiin. Kasvatus- ja sivistyslautakunnan palveluiden osuus on 123 362 euroa (n. 94,17 %)

Lisämäärärahan tarpeet on lisätty ennusteeseen.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä neljännesvuosiraportin tiedoksi
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto hyväksyy kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiraportin ajalta 1.1-30.9.2024 ja kasvatus- ja sivistyslautakunnan palveluiden lisämäärärahan tarve 123 362 euroa työterveyshuollon kustannuksiin.

Valtuusto, § 69, 27.05.2024
Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 87, 29.10.2024

§ 87

Maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tuusulassa, aloite

TUUDno-2024-1273

Valtuusto, 27.05.2024, § 69

Annika Lappalaisen ja valtuustoryhmien esittämä aloite 27.5.2024:

Ryhmäaloite maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tuusulassa

Eduskunnan kehysriihessä tehtiin esitys maksuttoman toisen asteen rajaamisesta sen vuoden loppuun kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Tämä romuttaisi nykyisen maksuttoman toisen asteen mallin ennen kuin yksikään sen piirissä aloittanut opiskelija ehtii valmistua esimerkiksi ylioppilaaksi.

Päätös tarkoittaisi sitä, että muun muassa oppimateriaalien, ylioppilaskokeiden ja ammatillisen puolen työvälaineiden hinta voi siirtyä nuoren itsensä maksettavaksi kesken opintojen. Monimutkaisuuden lisäksi malli on eriarvoistava: oppimateriaaleista koituvat lisäkulut osuvat erityisesti niihin nuoriin ja perheisiin, joihin myös asumistuen ja muun sosiaaliturvan leikkaukset ovat jo osuneet.

Riskinä on, että maksullisuuden alkaessa opinnot keskeytetään erityisen herkässä ikävaiheessa toisen asteen ollessa kesken. Tämä ei palvele tavoitetta nostaa Suomen koulutustasoa, eikä etenkin vähennä nuorten syrjäytymisriskiä, pahoinvointia tai mielenterveyskriisiä.

Maksuton toinen aste toimisi Tuusulassa merkittävänä veto- ja pitovoimatekijänä.

Esitämme, että Tuusula säilyttää toisen asteen maksuttomana nykyisen mallin mukaisesti toisen asteen tutkinnon suorittamisen loppuun asti tai sen kalenterivuoden loppuun asti, kun opiskelija täyttää 20 vuotta.

27.5.2024

Tuusulan vihreä valtuustoryhmä

Tuusulan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Tuusulan vasemmiston valtuustoryhmä

Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp

Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmä

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 29.10.2024, § 87

Valmistelijat / lisätiedot:
Markus Torvinen

markus.torvinen@tuusula.fi
opetuspäällikkö

Valtuustoaloitetta on arvioitu eri osa-alueiden kautta.

Strategiayhteys

Oppiminen ja osaaminen - kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta

Laatu

Maksuton toinen aste parantaa oppilaiden mahdollisuuksia huoltajien tulotasosta riippumatta osallistua opetukseen

Tuottavuus- ja talousnäkökulmat

Kustannusvaikutus kunnan talouteen arvioitiin ensi vaiheessa olevan ylioppilaskirjoitusten osalta n. 45 000€. Lisäksi kustannuksia nostaisi sähköisen materiaali 4. vuosikurssin opiskelijoille . Tarkempaa laskelmaa ei ole tehty, koska Suomen hallitus on luopunut tästä toimenpiteestä.

Vastaus asiasisältöön:

Aloite on tehty Suomen hallituksen budjettiriihen esitysten perusteella. Kunnassa arvioitiin vaikutuksia lukiolaiselle ja kustannuksia olisi syntynyt mm. 3. vuoden kevään ja mahdollisen 4. vuosikurssin oppimateriaaleista sekä ylioppilaskirjoituksista. Säästö ei ollut enää syksyllä mukana hallituksen talousarvioesityksessä ja sen myötä tuleva säästö ei ole toteutumassa, jonka vuoksi aloite ei aiheuta jatkotoimenpiteitä kunnan talousarvion näkökulmasta.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus -ja sivistyslautakunta päättää

- hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa Tuusulan vihreän valtuustoryhmän, Tuusulan Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän, Tuusulan vasemmiston valtuustoryhmän, Svenska folkpartiet i Tusby fullmäktige grupp:in sekä Tuusulan Puolesta ry:n valtuustoryhmän esittämän aloitteen tulleen käsitellyksi.

Valtuusto, § 48, 15.04.2024
Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 88, 29.10.2024

§ 88
Ohjelma koulukiusaajille, aloite

TUUDno-2024-846

Valtuusto, 15.04.2024, § 48

Laura Vaarnas esitti seuraavan hänen ja muun valtuutetun aloitteen:

Ehdotan, että Tuusulassa otetaan kouluissa käyttöön konkreettinen ohjelma koulukiusaajille. Ohjelmaan jokainen kiusaaja osallistuu vanhempiensa kanssa, jolloin perheen sitoutuminen edistää tilanteen ratkaisemista sekä avun ja muutoksen saamista kiusaajan häiriökäyttäytymiseen.

Idean "äiti" on Riitta Rönkkö Lempäälästä, joka on tämän ideansa julkaissut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Riitta Rönkkö 4.4.2024 <https://www.facebook.com/riitta.ronkko.5/posts/pfbid02FNq1PVAMkjMsvX45hRKpP8jEp5y8Y7tkgPDAwSBybmsB2G6Ba7DMbBVpEwTkudFrl>)

Tämän idean pohjalta esitän, että Tuusula sivistyksen kärkikuntana valmistelee tämän vuoden aikana tuusulalaisen mallin ja ottaa käyttöön ohjelman koulukiusaajille. Ohjelmalle varataan rahoitus Tuusulan kunnan budjetista viimeistään alkaen vuodesta 2025.

Ohjelma voi sisältää kiusaajalle ja hänen vanhemmilleen esimerkiksi 5-10 kertaa ammattilaisten kanssa käytäviä keskusteluita, psyykkistä kartoitusta kiusaamiseen johtavista syistä ja taustoista, empatian kyvyn kartoitusta ja opettamista kiusaajalle. Tavoitteena on pureutua siihen ongelmaan, joka saa lapsen kiusaamaan toisia. Selvitystä toiminnan juurisyyistä; onko kyse huomiontarpeesta, pelosta tulla itse syrjäytetyksi vai jostain muusta. Ja lopulta apua myös kiusaajalle itselleen. Tehdään selväksi kouluissa, että kiusaamisella on seuraukset ja kiusaamisen jatkaminen ei ole hyväksyttävää. Tähän ohjelmaan joutuu jokainen, joka kiusaa toista. Sillä lapsi, joka kiusaa on avun tarpeessa.

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 29.10.2024, § 88

Valmistelijat / lisätiedot:
Markus Torvinen
markus.torvinen@tuusula.fi
opetuspäällikkö

Valtuustoaloitetta on arvioitu eri osa-alueiden kautta.

Strategiayhteys

Aloite liittyy kunnan strategiaan päämääriin kuten hyvinvointi sekä turvallisuus.

Laatu

Kiusaamisen ja oppilaiden ristiriitatilanteiden vähentäminen parantaa oppimisen ja yhteisöllisyyden laatua.

Tuottavuus- ja talousnäkökulmat

Aloitteen toteuttaminen kuvatussa muodossa tarkoittaisi kustannusten nousua asiantuntijapalveluissa, mutta voi auttaa kohdentamaan olemassa olevaa resurssia oppimiseen. Yleinen hyvinvoinnin lisääntyminen näkyy myös muissa kustannuksissa. Aloitteen tavoitteeseen on kuitenkin mahdollista päästä myös ilman merkittävää asiantuntijapalveluiden kustannustason nosta.

Vastaus asiasisältöön:

Aloitteen tekijä on ottanut esille tärkeän asia. Kiusaamiseen tulee puuttua, jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen ja hyvinvointia tukevaan koulupäivään. Kiusaamisen ehkäisemistä ja suunnitelmallista puuttumista tulee arvioida säännöllisesti. osana koulujen hyvinvointityötä.

Perusopetuksessa on käytössä lakisääteinen suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Ko. suunnitelmassa on kuntakohtaiset ohjeistukset, jonka lisäksi jokainen koulu kirjaa suunnitelmaan omat koulukohtaiset tarkennukset.

Opetuksen järjestäjä ja koulut tekevät säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia kartoittavia kyselyjä niin koulukohtaisella kuin kuntatasolla. Tämän lisäksi käytössä on valtakunnalliset kyselyt ja niiden tulokset esim. kouluterveyskysely. Arvioinnin pohjalta voidaan kehittää tai ottaa käyttöön uusia toimintamalleja

Hyvinvoinnin ja turvallisen koulupäivän tukeminen tapahtuu osana koulun normaalia toimintaa. Tuusulan kaikissa kouluissa on käytössä Prokoulu- toimintamalli, joka vahvistaa osaltaan koulun yhteisöllisyyttä ja oppilaiden hyvää käyttäytymistä. Tämän lisäksi kouluissa on käytössä toimintamalleja, joilla tuetaan hyvää ja turvallista arkea. Mahdollisesti esiin tuleviin kiusaamistapauksiin suhtaudutaan vakavasti. Asian selvittämiseksi käytössä on mm. KIVA- koulu toimintamalli. Toimintamallin tavoitteena on ennaltaehkäistä kiusaamista ja kiusaamistapauksissa tarjota selkeä toimintamalli kiusaamiseen puuttumisesta. Sekä Prokoulu- että KIVA- koulu ovat tutkimustietoon pohjautuvia toimintamalleja. Edellä mainittujen toimintamallien lisäksi kouluilla on käytössä esim. tunnetaitoja tukevia toimintamalleja.

Valtakunnallisella ja myös Tuusulassa tehtyjen havaintojen perusteella kiusaaminen on lisääntynyt erityisesti sosiaalisessa mediassa. Valitettavasti tämä näkyy myös koulun arjessa. Somemaailmassa tapahtuvan kiusaamisen ehkäisemiseksi ja avun antamiseksi on kehitetty valtakunnallisesti erilaisia toimintamalleja tai digitaalisia palveluita.

On tärkeää, että kiusaamiseen puututaan matalalla kynnyksellä ja kiusaamisen ehkäiseminen on osa koulun arkityötä. Opiskeluhuollon palvelut tukevat osaltaan koko yhteisöä tai yksittäistä oppilasta. Koulun yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä käsitellään koko kouluyhteisöä koskevia ilmiöitä koko koulun tasolla. Opiskeluhoollon henkilöstö osallistuu tarvittaessa myös luokkakohtaiseen työskentelyyn esim. tukemaan luokan ryhmytyistä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa oppilaalla on

käytössä kuraattorin, psykologin ja kouluterveydenhuollon palvelut. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu oppilaan hänen huoltajansa suostumukseen.

Opetushenkilöstön lisäksi kouluilla on opetusvelvollisuuteen sitomatonta henkilöstöä, alakouluilla koulujen perheohjaajat. Kiusaamistapauksissa koulujen perheohjaajat voivat työskennellä niin kiusaajan, kiusatun kuin perheiden kanssa. Palvelu on matalan kynnyksen palvelua ja palveluiden piiriin voi oppilas tai hänen huoltajansa hakeutua itse tai hakeutuminen voidaan tehdä yhdessä koulun henkilöstön kanssa.

Yläkouluilla kouluvalmentajat työskentelevät nuorten kanssa ja tätä kautta tukevat nuoria esim. keskustelujen kautta. Kouluvalmentajat osallistuvat koulun yhteisölliseen työhön ja tukevat yksittäisen oppilaan koulunkäyntiä ja kouluun kiinnittymistä.

Edellä mainituilla henkilöstöryhmillä on valmiuksia käsitellä kiusaamista niin kiusaajan kuin kiusatun ja hänen perheensä kanssa. On kuitenkin huomioitava, että voimme ohjata oppilasta/perhettä palveluiden piiriin, mutta viime kädessä päätöksen palvelun vastaanottamisesta tekee oppilas tai hänen huoltajansa.

Opetustoimessa aloitteen tekijän ehdottamaa toimintamallia voidaan kehittää opetustoimen tarjoamana varhaisena ja ennaltaehkäisevänä työnä. Mikäli aloitteen tekijän tarkoittamat asiantuntijat ovat opiskeluhoollon- terveys- tai sosiaalihoollon ammattilaisia tulee toimintamallin suunnittelu käynnistää ja tehdä yhteistyössä Hyvinvointialueen kanssa.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa Laura Vaarnaksen esittämän aloitteen tulleen käsitellyksi.

§ 89

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Perustelut

1. Sivistysjohtajan päätökset

23.10.2024 §89 Lukion tuntiresurssin jakaminen lv. 2024-2025

21.10.2024 § 87 Koulujen lukuvuosisuunnitelmat 2024-2025

21.10.2024 §86 Ruokapalvelutyöntekijän tehtävään valinta 28.10.2024 alkaen,
Ruokapalvelut, *****

11.10.2024 § 85 Virkamatkamääräys Cern-tiedematka 5.-10.11.2024 Geneve, Sveitsi

10.10.2024 § 84 Keittiövastaavan tehtävään valinta 21.10.2024 alkaen toistaiseksi,
Ruokapalvelut, *****

2. Opetuspäällikön päätökset

16.10.2024 §117 Työryhmän perustaminen

10.10.2024 § 116 Tutkimuslupa, Lapset kouluun – opas lasten koulunkäynnin
tukemiseen huoltajille

3. Rehtoreiden päätökset

14.10.2024 §12 Fysiikan ja matematiikan opettajan sijaisuus 21.10.-31.12.2024,
Hyökkälän koulu, *****

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää olla ottamatta
viranhaltijapäätöksissä mainittuja asioita käsiteltäväksi.

§ 90

Ilmoitusasiat

1. Sivistysjohtajan päätökset

1.10.2024 § 83 Virkavapaan myöntäminen ajalle 21.10.2024-31.12.2025

27.9.2024 § 82 Virkamatkamääräys Agora-matkalle Sloveniaan ja Italiaan ajalle 5.-10.10.2024

24.9.2024 § 81 Näyttelyamanuenssin toistaiseksi voimassa olevaan tehtävään valinta 18.11.2024 alkaen, Museo- ja kulttuuripalvelut

13.9.2024 § 80 Virkamatka Tallinna, Viro ajalle 18.-20.9.2024

2. Varhaiskasvatuspäällikön päätökset

7.10.2024 § 101 Varhaiskasvatuksen opettaja tehtävään valinta 19.08.2024 alkaen toistaiseksi, Pertun päiväkoti

23.9.2024 § 100 Tehtävän täyttämättä jättäminen, Varhaiskasvatuksen opettaja / hanketyöntekijä, Tuusulanjärven päiväkoti

3. Opetuspäällikön päätökset

2.10.2024 § 115 Tutkimuslupa, Tutoropettajatutkimus, Leadership for cooperative professional developmen in educational reform

18.9.2024 § 114 Ennakkotiedot Vaunukankaan koulun lukuvuosisuunnitelmaan 2024-2025

16.9.2024 § 113 Ennako tiedot Pertun koulun lukuvuosisuunnitelmaan 2024-2025

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- merkitä ilmoitusasiat tiedoksi.

§ 91

Muut asiat